

1 CZYNNIKI ŚRODOWISKA. BIOLOGIA

38 156.2 — — 149.6 *Capreolus* IBL

Passarge H.: Zur Frage des Wahlabschusses beim weiblichen Rehwild. **W sprawie odstrzału selekcyjnego sarn-kóz.** Unsere Jagd 1965, t. 15, nr 6 A4, s. 157—159, tab.2, wyk. 2. — Poprawienie jakości zwierzostanu (parostki i tusza) zależne jest nie tylko od odstrzału selekcyjnego rogaczy, ale w równej mierze i kóz. Ponieważ u tych ostatnich brak kryteriów w postaci parostków, a różnicę w ciężarze na oko trudno jest oszacować, proponuje autor sporządzenie tabel kartograficznych, obejmujących wyniki odstrzałów, zarówno kóz jak i rogaczy w danym łowisku. Przeprowadzono prace tego rodzaju w 4 obwodach łowieckich Eberswalde, na ich przykładzie uzasadnia autor korzyści takich tabel-wykresów (P. S.).

39 156.5 : 414.4 IBL

Gäbler H.: Wie weit gefährden Schädlingsbekämpfungsmittel das Wild? **W jakim stopniu zagrażają zwierzynie chemiczne środki do zwalczania szkodników?** Unsere Jagd 1965, t. 15, nr 5, A4, s. 128—130, poz. bibl. 10. — Na podstawie badań przeprowadzonych w ZSRR, NRF, Rumunii i Stanach Zjednoczonych autor doszedł do przekonania, że środki chemiczne stosowane przeciw owadom i myszom przy właściwym dawkowaniu są mniej szkodliwe dla zwierzyny, niż środki stosowane przeciw chwastom. Te ostatnie bowiem prócz obawy zatrucia, zwłaszcza zwierzyny drobnej, pozbawiają ją zarówno ukrycia jak i pokarmu. Za mało też poświęca się uwagi osadzaniu się trucizn w organizmie żywych zwierząt, co stanowi nie-

bezpieczeństwo dla ludzi spożywających dziczyznę. (P. S.).

40 160.22 : 174.7 *Pinus* IBL

Priażnikow A. N.: Sostojanje dieriewjew i koliczestwo chlorofilla w chwoje. **Stan zdrowotny drzew a ilość chlorofilu w igliwiu.** Lesn. Choz. 1965 t. 17 nr 11 B5 s. 26—27, tabl 1. — Osłabienie sosny nie zawsze daje się zauważyć optycznie, gdyż zmiany fizjologiczne następują szybciej niż morfologiczne. Jej stan zdrowotny starano się poznać po intensywności wydzielania żywicy, koncentracji soku komórkowego lub wielkości potencjału bioekologicznego. Podjęto próbę oparcia oceny zdrowotności na zmianach zawartości chlorofilu w igłach. Porównywano igliwie sosen zdrowych i porażonych w różnym stopniu, np. przez hubę sosnową. Ilość chlorofilu w spirytusowym ekstrakcie określano kolorymetrem fotoelektrycznym. Stwierdzono, że zawartość chlorofilu u zdrowych osobników zależy prawie tylko od naświetlenia igieł. U porażonych sosen stanowiła ona 69 do 80% normalnej ilości. (L. Z.).

41 181.521 — — 174.7 *Picea*
+ 174.7 *Pinus* + 176.1 *Fagus* IBL

Križo M.: Opad a transport pel'u lesnych stromov. 2. Opad pel'u smreka obyčajného (*Picea excelsa* Link.), borowice lesnej (*Pinus silvestris* L.) a buka lesného (*Fagus silvatica* L.) **Opad i rozprzestrzenianie się pyłku drzew leśnych. 2. Opad pyłku świerka zwyczajnego (*Picea excelsa* Link.), sosny pospolitej (*Pinus silvestris* L.) i buka zwyczajnego (*Fagus silvatica* L.).** Sborn. Vys. Školy Zem. Lesn. R. C. 1964, nr 4, B5, s. 277—288, tab. I, wyk. 7, poz. bibl.

24. — Po przytoczeniu szczegółowych danych z literatury, charakteryzujących pyłek poszczególnych gatunków, omówiono wyniki badań, przeprowadzonych w drzewostanach WSR w Brnie oraz na terenie 5 nadleśnictw gospodarczych. W starszych drzewostanach świerkowych stosunek udziału pyłku tego gatunku w spektrum próbki do udziału świerka w drzewostanie jest 1,5—2 : 1. Dla sosny stosunek ten wynosi 3—5 : 1 (sosna produkuje najwięcej pyłku ze wszystkich gatunków drzew leśnych) a dla buka — tylko 1 : 3—5 (S. K.).

42 181.65 : 232.325.3 — — 176.1 *Fagus* IBL
Burschel P.: Die Reaktion von Buchensämmlingen auf Beschattung. **Reakcja siewek buka na ocienienie.** Forstarchiv 1964 t. 35, nr 11, A4, s. 225—233, rys. 1, tab. 9, wyk. 4, poz. bibl. 25. — Opis doświadczeń nad rozwojem siewek buka w zależności od stopnia ocienienia. Stwierdzono m. in., że często spotykany pogląd jakoby rozwój siewek, czerpiących w pierwszym roku pokarm z nasienia, był mało zależny od warunków zewnętrznych, okazał się niesłuszny. Przy zmniejszonym naświetleniu do 25% przyrost na wysokość został wzmożony, dalsze zaś zmniejszenie do 12% nie dało wyniku. Masa części nadziemnej przy redukcji naświetlenia do 25% nie wykazała istotnych zmian, natomiast przy redukcji do 12% — zmniejszyła się. Masa korzeni wykazała obniżkę przy stosunkowo małej redukcji naświetlenia. Liście naświetlone były znacznie mniejsze, lecz grubsze, zawierały mniej azotu, wapnia i potasu. (L. Z.).

43 181.8 : 238 — — 176.1 *Populus* IBL
Morgeneyer W., Borsdorf W.: Phänologische Untersuchungen im Pappelsortenregister Graupa. **Badania fenologiczne w kolekcji odmian topoli w Graupa.** Arch. Forstw. 1965, t. 14, nr 4, B5, s. 369—386, tab. 4, wyk. 1, poz. bibl. 34. — W obserwacjach zjawisk fenologicznych u 48 odmian topoli na 4 plantacjach uwzględniono 3 fazy rozwoju liści i 4 fazy kończenia wegetacji. Stwierdzono, że faza zielo-

nych czubków u pączków przy rozwoju liści wykazuje najmniejsze różnice w czasie w obrębie jednej odmiany, ale duże różnice między odmianami i dlatego jest dobrym wskaźnikiem przy identyfikacji odmian. Obserwowanych odmian nie da się uszeregować wg zjawisk fenologicznych, można jednak podzielić je na 5 grup pod względem rozpoczynania wegetacji i 4 grupy jeśli chodzi o zupełne opadnięcie liści. Terminy rozwijania się liści pokrywają się z terminami analogicznej fazy u pewnych roślin dziko rosnących. Wiek drzewa nie wpływał na obserwowane zjawiska, natomiast silny wpływ wywierała gleba. (Streszcz. ros. i ang.). (L. Z.).

2. HODOWLA LASU

44 231 : 221.04 IBL
Zakopal V.: Jak lepe vyuzit prirodenu obnovu pri podrostnim hospodarstvi. **Jak lepiej wykorzystać naturalne odnowienia w gospodarstwie przerębowym.** Lesn. Prace 1965, t. 44, nr 2, B5, s. 60—64, fot. 3, wyk. 1. — Próby przeprowadzone w nadl. Opoczno wykazały, że najlepsze odnowienie naturalne jodły i buka uzyskuje się przy cięciach jednostkowo-przerębowych, które skutecznie zapobiegają zachwaszczeniu gleby, dodatkowo wpływają na warunki wilgotnościowe i umożliwiają uzyskanie zwartego nalotu. Dla świerka najodpowiedniejsze są cięcia grupowo-przerębowe, przy których powstaje odnowienie kępowe. Przy umiejętnym prowadzeniu cięć osiąga się jednocześnie udane odnowienie i zwiększony przyrost masy na najlepszych jakościowo egzemplarzach. Zadrzewienie po cięciu przygotowawczym nie powinno być niższe niż 0,7 a po obsewnym — nie niższe niż 0,5. (S. K.).

45. 232.12 (430.1) — — 176.1 *Quercus* IBL
Hesmer H.: Die Späteiche der Saveniederung. Verhalten in der jugoslawischen Heimat und Bedeutung für die deutsche Stieleichenwirtschaft. **Późny dąb w dolinie Sawy. Zachowywanie się w jugosłowiańskiej ojczyźnie i znaczenie dla gospodarki w niemieckich lasach dębu szypułkowego.** Forstarchiv 1964 t. 35 nr 7 A4

s. 137—143, fot. 10, tab. 2, poz. bibl. 10. — Dąb szypułkowy należy do gatunków najbardziej atakowanych przez szkodniki. Zer zwójki zieloneczki powoduje w roku masowego wystąpienia straty na przyroście od 2 m³ do 4 m³ na ha. Próby zwalczania chemicznego i biologicznego tego szkodnika nie dały dotychczas dostatecznych rezultatów. Obserwuje się również znaczne straty powodowane przez późne przymrozki. Najlepszym zabezpieczeniem gospodarki leśnej przed tymi stratami jest wprowadzenie odmiany rozwijającej się od 2 do 4 tygodni później, zależnie od warunków atmosferycznych. Odmiana ta występuje na nizinie Sawy w litych drzewostanach lub z niewielką domieszką innych odmian. Zalecono wprowadzać do lasów NRF jugosłowiańską odmianę dębu, podkreślając jej dodatkową zaletę znoszenia dużej wilgotności w glebie. (L. Z.).

46 232.12 — — 174.7 *Pinus* : 443.3 IBL

Hattemer H. H.: Züchtung der Kiefer auf Resistenz gegen *Malampsora*? **Czy możliwa jest selekcyjna hodowla sosny odpornej na grzyb *Melampsora*?** Forstarchiv 1965, t. 36, nr 1, A4, s. 8—11, tab. 3, poz. bibl. 5. — Rozważania nad możliwością wyselekcjonowania ras sosny odpornych na skrętaka sosnowego *Melampsora pini-torqua*, oparto na hodowli ras sosny odpornej na osutkę. Wiele uwagi poświęcono zmienności cech hodowanego materiału, ujętej statystycznie, stwierdzając, że różnice poszczególnych powtórzeń w doświadczeniach były niewielkie. Jednakże znaczna zmienność w partiach siewek mogła zostać spowodowana niejednorodnością materiału siewnego, który nie został pozyskany z drzewostanów w pełni naturalnych. Wskazano na niebezpieczeństwo wyselekcjonowania wraz z odporniejszymi rasami sosny odpowiednich im ras grzyba. Podkreślono konieczność przeprowadzenia podstawowych badań nad hodowlą selekcyjną drzew leśnych. (L. Z.).

47 232.13 — — 176,1 *Populus tremula* IBL
Mackiewicz N. W.: Ispolzowanie poliploidji w powyszenji produktiwnosti lesow.

Wykorzystanie poliploidalności w podnoszeniu produktywności lasów. Lesn. Choz. 1965, t. 18, nr 1, A4, s. 36—43, tab. 1. — Podano ogólne wiadomości o powstawaniu poliploidów u roślin oraz omówiono poliploidalne formy drzew leśnych, z którymi mogą się wiązać większe efekty gospodarcze. Na przykład triploidalna osika (*Populus tremula gigas*) spotykana w Szwecji, Finlandii, Rosji i Bułgarii rośnie szybciej od zwykłej o 11% na wysokość, 10% na grubość i 36% pod względem masy, a powierzchnia liści u 1- i 2-letnich odbitek korzeniowych osiąga do 330 cm². Jest ona znacznie odporniejsza na zgniliznę i obradza obficie nasiona. U gatunków iglastych poliploidy stanowią formy mniej wartościowe gospodarczo i przeważnie nie wytwarzają nasion. (L. Z.).

48 232.325.24 : 414.12 IBL

Müller J.: Zpráva o selektivitě a biologické účinnosti herbicidu H-1962 v lesních školkách. **Sprawozdanie o selektywności i biologicznym oddziaływaniu herbicydu H-1962 w szkółkach leśnych.** Lesn. Čas. 1964, t. 37, nr 11, B5, s. 1011—1022, fot. 6, tab. 5, wyk. 3, poz. bibl. 3. — Oznaczenie to dano preparatowi 2-metylomerkapto-4,6-bis (izopropylamino)-s-triazin, którym w szkółkach nadl. Buchlowice spryskiwano siewki świerka, modrzewia, buka i lipy drobnolistnej oraz 2-latki świerka, sosny, modrzewia, jodły, jedlicy i lipy drobnolistnej. Preparat ten uszkadza pewien odsetek młodych siewek, dla 2-latek iglastych jest jednak całkowicie nieszkodliwy nawet w dawce do 2 kg/ha. Preparat niszczy większość pospolitych chwastów a dawka 0,95 kg/ha w roztworze wodnym niszczy 75—90% chwastów. Podobnie jak innych herbicydów (Simazin, Atrazin) nie można go stosować na grządkach z sadzonkami gatunków liściastych. Preparat H-1962 ma stosunkowo dużą rozpuszczalność, co skraca okres jego skuteczności do 2—3 miesięcy, ale zwiększa łatwość przemieszczania się w glebie. (S. K.).

49 232.329 — — 174.7 *Picea* IBL
Šrámek V.: Výsledky pěstování semenáčků na smrkové hrabance. **Wyniki hodowania siewek na ściółce świerkowej.** Lesn. Práce 1965, t. 44, nr 3, B5, s. 103—106, fot. 3. — Na podstawie doświadczeń przeprowadzonych w skali gospodarczej w r. 1963 i 1964 w nadl. Nepomuk, omówiono szczegółowo wybór miejsca pod grządki ze ściółką i sposób ich zakładania, przygotowanie nasion świerka i jedlicy, ich wysiew oraz pielęgnowanie siewek. Wykazano, że 1-latki ze ściółki są znacznie lepiej rozwinięte niż siewki z gleby, jednocześnie zaś mniejsze są wydatki na robociznę i ogólny koszt 1000 siewek a także potrzeba mniej powierzchni na wysiew nasion. Wyhodowane na ściółce siewki wymagają tylko 2 lat szkółkowania przed wysadzeniem, a siewki z gleby — 3 lat. Przy stosowaniu siewów na ściółce konieczne jest jednak ściśle przestrzeganie terminów wszelkich zabiegów, przede wszystkim zaś dobre zaopatrzenie szkółki w wodę. (S. K.).

50 232.43 : 521.1 — — 174.7 *Pinus* IBL
Sadowniczy F. P.: Wlijanje sziriny międzyriadij na wieliczinu diametra. **Wpływ szerokości międzyrzędów na wielkość średnicy.** Lesn. Choz. 1964 t. 17 nr 10 B5 s. 39—40, tab. 1, wyk. 1. — Przy zakładaniu upraw należy brać pod uwagę cel produkcji. Pozyskanie maksymalnej masy drewna w najkrótszym czasie wymaga małych odległości między rzędami drzew, natomiast produkcja grubych sortymentów wymaga dużych odległości. Badania przeprowadzono w drzewostanach sosnowym I bonitacji, a pomiarów dokonano gdy drzewostan osiągnął 23 lata. Odległość drzew w rzędach była jednakowa i wynosiła 0,7 do 0,8 m. Uzyskane wyniki podano w zestawieniu tabelarycznym. Stwierdzono m. in., że różnicowanie się grubości drzew następuje szybciej przy mniejszej odległości między rzędami. Po statystycznym opracowaniu wyników ustalono wzór $y = 1,1x + 5,5$, obrazujący współzależność grubości i odległości rzędów (y — odległość rzędów w m, x — średnica w cm). (L. Z.).

51 233 : 232.11 — — 174.7 *Pseudotsuga* IBL
Wense J.: Douglasienwirtschaft im küstennahen Raum. **Gospodarstwo daglezwowe w rejonie nadbrzeżnym.** Forstarchiv 1964 t. 35, nr 5, A4, s. 104—109, fot. 8, mapa 1. — Porównano wartość hodowlaną kilku gatunków drzew leśnych na terenie pozostającym pod silnymi wpływami klimatu morskiego. Obserwuje się tam silne wiatry, obfite opady, znaczną wilgotność powietrza oraz mniejsze nasłonecznienie. Stwierdzono, że jodła znosi ten klimat znacznie lepiej od sosny pospolitej, której szkodzą wiatry podobnie jak i wejmutce. Natomiast sosna czarna, świerk sitkajski i modrzew japoński okazały się zupełnie wiatroodporne. Za najodpowiedniejszy gatunek na niemal wszystkich siedliskach omawianego terenu uznano daglezwę. Jest ona mniej wrażliwa na wpływ wody gruntowej niż świerk pospolity i sitkajski, modrzew i jodła. Jedynie na glebach wilgotniejszych daglezwia jest nieco mniej odporna na wiatry niż świerk. (L. Z.).

52 237 : 562 — — 174.7 *Pinus* — —
174.7 *Picea* IBL

Melzer E. W.: Die Melioration 85 jähriger Krüppelkiefern und Kusselifichten. **Melioracja 85-letnich sośnin i świerczyn o zahamowanym przyroście.** Arch. Forstw. 1965 t. 14, nr 3, B5, s. 313—322, fot. 1, tab. 3, wyk. 6, poz. bibl. 2. — Na podstawie wierceń dokonanych świdrem przyrostowym oraz analizy pniowej drzew próbnych — stwierdzono, że 85-letnie przestoje sosny i świerka reagują na meliorację 3- do 4-krotnym zwiększeniem przyrostu. W Adorf stosowano meliorację, która polegała przede wszystkim na mechanicznej obróbce gleby, wapnowaniu i uprawach roślin wzbogacających glebę w azot. Maksymalne wzmożenie przyrostu przestojów następowało zwykle dopiero w 10 do 15 lat po zabiegach melioracyjnych. Natomiast na powierzchniach, na których podsadzano olchę szarą, stwierdzono stałe zwiększanie się przyrostu przez cały okres obserwacji. (Streszcz. ang. i ros.). (L. Z.).

53 237.4 — 176.1 *Populus* IBL
 Schönamsgruber H.: Neuere Untersuchungen über die Kalidüngung von Pappeln in Holland. **Nowsze badania nad nawożeniem potasowym topól w Holandii.** Allg. Forstz. 1965, t. 20, nr 16/17, A4, s. 260—262, tab. 3, poz. bibl. 4. — Nawożenie wpływa wyraźnie na przyrost upraw i drzewostanów topolowych. Potasowe nawożenie upraw zwiększyło przyrost drzewek na wysokość o 20—30%, a kombinowane potasowo-azotowe w dawce 240 kg K₂O i 40 kg N na 1 ha — rocznie o 30 do 50%. Potwierdzono zwiększoną odporność nawożonych topól na grzyby (*Marssonina*). Stosowano nawożenie całych powierzchni, oraz poszczególnych drzew, ale określenie który z tych sposobów jest lepszy wymaga specjalnego zbadania podobnie jak ustalenie optymalnych dawek nawozów potasowo-azotowych. (W. B.).

54 241 IBL
 Jurča J.: Studium urovňové vrstvy v mlázinách. **Studium warstwy panującej w młodnikach.** Sborn. Vys. Skoly Zem. Lesn. R. C. 1964, nr 3, B5, s. 161—191, tab. 12, wyk. 11, poz. bibl. 6. — Na podstawie badań na wielu powierzchniach sformułowano 8 wniosków końcowych, na których oparto podane zalecenia praktyczne. Pielęgnowanie młodników powinno być skoncentrowane przede wszystkim w warstwie panującej, która stanowi jądro przyszłego drzewostanu i zawsze obejmuje dostateczną liczbę drzewek, aby można było prowadzić selekcję. Tam, gdzie nie potrzeba regulować składu gatunkowego, usuwa się przede wszystkim niższe drzewka z warstwy panującej oraz wyższe z opanowanej. Silne zabiegi górne hamują rozwój młodników i opóźniają wytwarzanie się grubizny. Masowe usuwanie najniższych drzewek przy zabiegach dolnych jest zbędne. (S. K.).

55 242 : 333 : 362 IBL
 Bożak W. L., Jewin I. K.: Technologie i kompleksnaja mechanizacja rubok uchoda. **Technologia i kompleksowa mechanizacja cięć pielęgnacyjnych.** Lesn. Choz.

1965, t. 18, nr 1, A4, s. 43—46, fot. 1. — Stosowanie ręcznej pracy przy pozyskiwaniu drewna z cięć pielęgnacyjnych w starszych drzewostanach jest droższe o 10 do 15% niż przy zrębach zupełnych, w młodszych drzewostanach różnica jest kilkakrotnie wyższa. Dąży się do ułatwienia tych prac przez zakładanie szlaków zrywkowych, jednakże istotną zmianę może wywołać jedynie pełna mechanizacja cięć pielęgnacyjnych. Zaproponowano stosowanie maszyny, która by po mechanicznej ścinie podnosiła drzewo specjalnym uchwytem, w pozycji pionowej do wysokości 0,5 do 3 m, a następnie kładła je na tzw. korytarzu technicznym. Opisano maszynę i jej pracę, stwierdzając, że uszkodzenia koron i kory drzew pozostających na pniu były minimalne. Zasięg uchwytu wynosi 4,3 m. (L. Z.).

3 NAUKA O PRACY. POZYSKIWANIE DREWNA. PRACE ZRĘBOWE I TRANSPORT. INŻYNIERIA LEŚNA

56 302 : 362.7 IBL
 Kaminsky G.: Motorsägenarbeit und Handgeschicklichkeit. **Praca piłą motorową a sprawność robotnika w rękach.** Forstarchiv 1964, t. 35, nr 12, A4, s. 250—251, tab. 1, wyk. 1, poz. bibl. 3. — Praca piłą motorową powoduje zmęczenie robotnika przede wszystkim na skutek drgań piły, a zmęczenie zmniejsza wydajność pracy i zwiększa niebezpieczeństwo nieszczęśliwych wypadków. Opisano badania nad wpływem tych drgań na sprawność robotnika. Ocenę sprawności oparto na metodzie O'Connora. Stwierdzono, że rodzaj pracy wykonywanej przez piłę nie wykazał większego wpływu na zmęczenie robotnika, które zależało przede wszystkim od ciężaru piły i siły drgań. Częstotliwość drgań i droga przebywana przez narzędzie w wyniku drgnięcia również nie wykazały wpływu. Stwierdzono, że wpływ drgań da się ująć ilościowo, jednakże komplikują sprawę takie zjawiska, jak np. stopień sprawności robotnika. (L. Z.).

57 333 : 242 : 337 IBL
Hohenlohe K.: Aufbereiten und Rücken von schwachen Nadelholz. **Wyróbka i zrywka cienkiego drewna iglastego**. Forstarchiv 1964, t. 35, nr 10, A4, s. 207—213, fot. 8. — Opis przeprowadzonej w Wirtembergii próby stosowania szwedzkich maszyn przy pozyskiwaniu drewna z trzebieży. Stosowano przede wszystkim ciągnik „Massey Ferguson 65”, dźwig „Hiob 172” (zwany „słoniem leśnym”), wózek zrywkowy „Livab” oraz korowaczkę Cambio-Korsnäs. Podkreślono konieczność bardzo szczegółowego rozplanowania poszczególnych czynności w czasie i przestrzeni (wyznaczanie szlaków zrywkowych i zakładanie składnic). Przy tak uporządkowanej pracy można osiągnąć oszczędność $\frac{1}{3}$ pracochłonności. Wyłania się jednak konieczność utrzymywania bardzo ścisłej dyscypliny pracy i prowadzenia stałej kontroli, która absorbuje personel administracyjny. Przy pozyskiwaniu 6 do 7 tysięcy mp. drewna stosowanie korowaczki „Korsnäs” jest już opłacalne. (L. Z.).

58 361.7 IBL
Montecuccoli A.: Die „Cembro” — Entrindungsmaschine. **Maszyna do korowania „Cembro”**. Allg. Forstztg. 1965 t. 76 nr 4 A4, s. 72—73. — Korowarka „Cembro” zaliczana jest do lekkich maszyn. Ma rotacyjną oś o trzech nożach korujących. Maksymalna średnica korowanego drewna może dochodzić do 24 cm, długość 4—6 m, a przy krzywym drewnie 2 m. Koruje czysto drewno zarówno mokre jak i suche, a także zmarznięte. Korowarka „Cembro” nadaje się do korowania drobnicy. Może być doprowadzana za pomocą małego ciągnika (25 KM) w głąb drzewostanów, lub pociągana wzdłuż linii oddziałowych. Obsługa 2—3 ludzi. W trudnych, górskich warunkach pracy — wydajność maszyny wynosi 3 m³/godz. (L. J.).

59 377 IBL
Gerszkowicz M.: Sistiema agriegatnych maszin. **Zestaw maszyn zespolonych**. Lesn. Promyszl. 1965, nr 2, A4, s. 32 i 3 str. okładki, fot. 3. — Opisano na podstawie

prasy kanadyjskiej maszyny zespolone do zrywki bez linek zaczepowych, korowania-okrzesywania-przerzynki itp. (K. C.).

60 377.21 IBL
Bielaja N. M.: Podwiesnyje kanatnyje transportnyje ustanowki w lesnoj promyszlenosti. **Podwieszane urządzenia linowe w transporcie leśnym**. Miechaniz. Awtomat Proizw. 1965, t. 19, nr 1, A4, s. 28—31, rys. 4. — Podano szczegółową klasyfikację urządzeń linowych stosowanych w transporcie leśnym. Podano schematy i omówiono konstrukcję kolejek linowych do transportu drewna: „Ukraina-2”, Dobromysłowa, oraz CNIIME (K. C.).

61 377.44 IBL
Magirowskij N. P.: Nowyje maszyny dla lesozagotowitielej. **Nowe maszyny do pozyskiwania drewna**. Lesn. Promyszl. 1965 nr 3, A4, s. 4—5, fot. 5. — Omówiono ostatnio wyprodukowane w ZSRR maszyny do pozyskiwania drewna: ciągnik TDT-55, leśny ciągnik gospodarczy LchT-55, ciągnik-amfibia P-49, ciągnik do zrywki bez linek zaczepowych TM-55. (K. C.).

62 381.1 : 385 IBL
Dujiček B., Dujiček O.: Využití táhlých trhavinových naloží pro meliorácní práce. **Stosowanie ciągłych ładunków wybuchowych w pracach melioracyjnych**. Lesn. Práce 1965, t. 44, nr 3, B5, s. 139—141, fot. 3. — Ładunków takich używa się przy czyszczeniu zamulonych rowów o różnym przekroju oraz przy przeprowadzaniu nowych rowów na trasie bez większych przeszkód. Ten sposób czyszczenia i kopania rowów o głęb. do 1,5 m jest o 300% wydajniejszy niż przy zastosowaniu ładunków pojedynczych oraz oszczędza wiele materiału wybuchowego i spłonek. Szczegółowo omówiono rodzaje ładunków i ich użycie, głębokość zakładania zależnie od rodzaju prac i gruntu, sposób układania ładunków w rowach czyszczonych i przy kopaniu nowych rowów oraz sposób odpalania ładunków. (S. K.).

63 383.1 : 662.3 : 686.3 IBL
Schlaghamerský A.: Prispěvek k navrhování lesní dopravní sítě. **Przyczynek do projektowania sieci dróg leśnych**. Sborn. Vys. Školy Zem. Lesn. R. C. 1964, nr 4, B5, s. 289—299, tab. 6, wyk. 1, poz. bibl. 20. — Podstawą do projektowania sieci dróg jest tzw. badanie transportu, umożliwiające uwzględnienie czynników przyrodniczych i wyposażenia technicznego oraz związanych z tym odległości zrywki, rozstępu dróg i długość dróg w mb/ha. W opracowaniu przeanalizowano projektownie opierając się na rzeczywistych kosztach transportu przy różnej ilości pozyskiwanego drewna z 1 ha. Koszty zrywki wyliczono na podstawie równania, wyprowadzonego z faktycznych kosztów gospodarstwa. Optymalną długość dróg na 1 ha ustala się przy użyciu diagramu syntezy. (S. K.).

4 SZKODY W LESIE. OCHRONA LASU

64 444 — 176.1 *Populus* IBL
Navrátil S.: Poznatky o virové mozaice topolů. **Uwagi o wirusowej mozaice topoli**. Lesn. Práce 1965, t. 44, nr 1, B5, s. 30—33, fot. 4, rys. 3. — Choroba ta jest w CSRS bardzo rozpowszechniona przede wszystkim wskutek ciągłego rozmnażania wegetatywnego topoli. Ujemny wpływ wirozy na rozwój jednorocznych sadzonek jest tym większy im z niższej części pręta pozyskany był zrzec. Najbardziej od wirozy cierpią jednolatki klonów gerlica, robusta, serotina, Virginiana de Frignicourt. Wpływ wirozy u starszych drzewek jest trudno określić, wydaje się jednak, że choroba ta zmniejsza przyrost o 10—15⁰%. Zrzezy z prętów porażonych wirozą dają udatność mniejszą o 0,8—13,3⁰%. Odsetek karp porażonych wirozą wzrasta wraz z ich wiekiem. Przy badaniu zdrowotności materiału mnożeniowego powinno się stosować np. modyfikowaną metodę indeksacyjną. (S. K.).

65 451.2 — 149.32 : 413/414 IBL
Heidenreich E.: Feldmäuse in Forstkulturen. **Myszy polne w uprawach leśnych**.

Z. angew. Entomol. 1965, t. 55, nr 4, B5, s. 400—408, fot. 3, poz. bibl. 4. — Obserwacje wykazały przechodzenie na tereny upraw leśnych nornika burego (*Microtus agrestis*), nornika zwyczajnego (*Microtus arvalis*) i nornicy (*Clethrionomys glareolus*). Opryskiwanie powierzchni zagrożonych przez nornika burego preparatami toksafenowymi powoduje wyniszczenie szkodnika. Istnieje możliwość uzyskania dobrych rezultatów wyłapywania w. w. szkodników za pomocą zatrutych przynęt wykładanych na wyznaczonych pasach. Dokładne obserwacje oraz kontrola stanu liczbowego szkodników za pomocą pułapek powinny wystarczyć do wczesnego wykrycia wzrostu ich ilości oraz podjęcia odpowiednich środków zaradczych. (Z. S.).

66 453 — 145.7 × 18.05 *Cossus*
cossus — 176.1 *Populus* : 414.12 IBL

Srot M.: Některé poznatky z bionomie drvopleně obecného (*Cossus cossus* L.) na topolech v ČSSR a obrano proti němu. **Kilka obserwacji z bionomii trociniarki czerwicy (*Cossus cossus* L.) na topolach w CSRS i ochrona przed nią**. Lesn. Čas. 1964, t. 37, nr 12, B5, s. 1111—1130, fot. 7, tab. 5, poz. bibl. 42. — Obserwacje przeprowadzona na 148 stanowiskach, a badania laboratoryjne na materiale z najsilniej przez tego szkodnika opanowanych stanowisk. Potwierdzono obserwację, że dobrze pielęgnowane drzewka same zwalczają szkodnika (zalewają młode gąsienice). Drzewka zaatakowane przez trociniarkę należy jak najszybciej usuwać z uprawy, a wszelkie rany drzewek starannie dezynfekować, aby zapobiec złożeniu jaj. Młode gąsienice zwalczą się w końcu lipca i na początku sierpnia przez spryskiwanie lub smarowanie miejsc porażenia insekcytydami (Ekatin, Soldep i in.). Przy słabszym wystąpieniu szkodnika niszczy się gąsienice dwusiarczkiem węgla lub tetrachlormetanem wstrzykiwanym do chodników. Przy silnym pojawie spryskuje się 2-krotnie dolne części strzał wszystkich drzewek Antrixem lub Delindolem. (S. K.).

67 453 : 145.7 × 18.28 *Rhyacionia*
buoliana — — 151.42 IBL

Schindler U.: Zur Parasitierung des Kiefernknospentriebwicklers (*Rhyacionia buoliana* Schiff.) in Nordwestdeutschland. **W sprawie spasożytowania zwójki sosnoweczki (*Rhyacionia buoliana* Schiff.) w północno-zachodniej części Niemiec.** Z. angew. Entomol. 1965, t. 55, nr 4, B5, s. 353—364, tab. 4, wyk. 2, poz. bibl. 21. — Badania przeprowadzone w 6 nadleśnictwach w latach 1955—1961 wykazały, że największe znaczenie jako pasożyty zwójki sosnoweczki wykazują tam 4 gąsieniczniki, 2 rączyce i jeden gatunek z rodziny męszelkowatych. Ogólny stopień spasożytowania wynosił 28—65%. Najliczniej występującym pasożytem był gąsienicznik *Temelucha interruptor*, w następnej kolejności: *Orgilus obscurator*, *Pristomerus vulnerator* i *Eulimneria rufifemur*. Liczebność pasożytniczych rączy *Lypha dubia* i *Actia nudibasis* na początku gradacji zwójki była niewielka. W końcowym okresie gradacji znaczenie gospodarcze tych dwóch gatunków wzrosło b. poważnie. Na badanych terenach brak było niemal zupełnie pasożyta II rzędu *Perilampus tristis*, który w części południowej kraju występuje zwykle b. licznie. Stosunek liczbowy płci u pasożytów wynosił 1 : 1, w niektórych wypadkach jednak obserwowano lekką przewagę samic. Zwalczanie zwójki przeprowadzane w marcu przeciw gąsienicom oraz latem na stadium owada doskonałego powodowało także wyniszczenie gąsieniczników. Zwalczanie dokonywane w okresie wiosny nie powodowało pełnego zniszczenia rączy. (Z. S.).

68 453 — — 145.7 × 18.28
Tortrix viridana : 148.2 IBL

Altenkirch W.: Vogelschutz und Eichenwickler (*Tortrix viridana* L.); Synökologische Untersuchungen der Kronenfauna eines Eichen-Hainbuchen-Waldes. T. 1. **Ochrona ptaków a zwójka zieloneczka (*Tortrix viridana* L.); synekologiczne badania fauny w drzewostanie dębowo-grabowym.** Cz. 1. Z. angew. Entomol. 1965

t. 55, nr 4, B5, s. 326—347, tab. 3, wyk. 2. — Przedstawiono opis powierzchni doświadczalnych uwzględniając ich stopień zasiedlenia przez ptaki owadożerne oraz stopień ich porównywalności. Podano metodykę badań ze szczególnym uwzględnieniem techniki badań dokonanych następującymi sposobami: połów owadów strząsanych do lejków wskutek uderzania pni drzew, zbiór owadów w miejscach dokonania próbnego zamglawiania, zraszania i opylania preparatami o działaniu kontaktowym. Wykazano zalety i wady każdej z tych metod. Najlepsze wyniki uzyskiwano w miejscach stosowania zamglawiania, zwłaszcza w odniesieniu do owadów z rzędu prostoskrzydłych. Dokonane na obrzeżach drzewostanów zraszanie dało również dobre wyniki, szczególnie w odniesieniu do gąsienic motyli. (Z. S.).

69 453 — — 145.7 × 19.21
Hylobius : 414.12 IBL

Kudela M.: K chemickému hubení klikoroha borového. **W sprawie chemicznego zwalczania szeliniaka.** Lesn. Práce 1965 t. 44, nr 4, B5, s. 162—166, tab. 4. — W ostatnich 4 latach w nadleśnictwie uczelnianym Kostelec występowanie szeliniaka miało charakter gradacyjny. Zwalczanie szkodnika przeprowadzono w l. 1961—1963, stosując preparaty Soldep i Lidykol w różnych stężeniach. Wykazano dobrą skuteczność obu preparatów. Przy kontroli stanu szeliniaka stosuje się pułapki z pędami zatrutymi 1—2% roztworem Soldepu. Po stwierdzeniu wysokiego stanu opryskuje się strzałki sadzonek 3% roztworem Lindykolu. Przed sadzeniem gatunków iglastych na powierzchniach zagrożonych wystąpieniem szkodnika moczy się sadzonki w 3% roztworze Lidykolu. (S. K.).

70 453 : 425.1 — — 174.7 *Pinus* IBL
Kudela M., Wolf R.: Podkorni a dřevokazný hmyz na kouřem poškozených borovicích. **Szkodniki występujące pod korą i w drzewie sosen uszkodzonych przez dymy.** Lesn. Čas. 1964, t. 37, nr 11, B5, s. 1023—

1036, tab. 5, wyk. 3, poz. bibl. 20. — Na kilku stałych powierzchniach powtarzano wiosną i jesienią badania występowania owadów w różnych partiach drzew o różnym stopniu uszkodzenia przez dymy. W drzewostanach takich szkodniki owadzie są przyczyną obumierania 38—48% drzew, odsetek ten zależy jednak od stopnia uszkodzenia drzew przez dymy oraz od ich stanowiska w drzewostanie. Głównymi szkodnikami są cetyńce większe i smoliki — sosnowiec i drągowinowiec. Dużą rolę odgrywają również szkodniki wtórne, żerujące w łyku i drewnie (drwalnik paskowany, polesiak obramowany, ściga lśniaca i matowa, rębacz). (S. K.).

5 POMIAR LASU. PRZYROST. ROZWÓJ I STRUKTURA DRZEWOSTANÓW. INWENTARYZACJA I KARTOGRAFIA

71 531 IBL
Řehak J.: Metoda stanoveni objemu větvi. **Metoda określania objętości gałęzi.** Lesn. Čas. 1964, t. 37, nr 10, B5, s. 927—940, tab. 6, wyk. 3, poz. bibl. 6. — W związku z koniecznością oszacowania w skali krajowej ilości drobnicy do celów przemysłowych Instytut w Zbrasławiu przeprowadził badanie liczby i wymiarów gałęzi drzew różnych gatunków i wieku. Określono liniową zależność między średnicą w połowie długości i średnicą u nasady gałęzi oraz między długością gałęzi i jej grubością u nasady. Wyliczone wartości użyto do opracowania tabel objętości gałęzi wg ich grubości u nasady. Zastosowana metodyka ułatwi dalsze prace, konieczne do ustalenia klasyfikacji wg wieku drzewostanu, pierśnicy drzew i innych elementów. (S. K.).

72 568 : 221.04 — — 174.7 *Picea* IBL
Lucas G.: Die Nachhaltsstruktur und Leistung im Femelwald am Beispiel eines idealen Betriebsklassenmodells dargelegt. **Trwała struktura i produkcja w lasach przerębowych, na przykładzie modelu idealnego.** Arch. Forstw. 1965 t. 14 nr 4 B5 s. 347—368, tab. 3, wyk. 5, poz. bibl.

21. — Uznano, że na wyższych położeniach średniogórza niemieckiego struktura klas wieku lasów świerkowych powinna zostać przeobrażona na strukturę lasu przerębowego. Celem badań było określenie optymalnej struktury dla drzewostanów zagospodarowanych przerębowo. Za podstawę posłużyła analiza 10 powierzchni próbnych, które w różnym stopniu przybrały charakter lasu przerębowego i pozwoliły wyróżnić 6 stopni przejściowych. W zestawieniach liczbowych podano powierzchnie przekroju, masę i przyrost masy oraz odpowiednie współczynniki dla 15 klas grubości. Stwierdzono, że gospodarka przerębowa w świerczynach w pełni odpowiada wymaganiom ekonomiki pozwalając zwiększyć produktywność gruntów leśnych. (Streszcz. ros. i ang.). (L. Z.).

73 568 : 221.04 — — 174.7 *Picea* IBL

Lucas G.: Die Ergebnisse von Untersuchungen über die Struktur von femelschlagartig behandelten Fichtenbeständen. **Wyniki badań nad strukturą drzewostanów świerkowych zagospodarowanych przerębowo.** Arch. Forstw. 1965 t. 14 nr 3 B5, s. 235—263, fot. 5, tab. 14, wyk. 13, poz. bibl. 18. — W Rudawach, a szczególnie w ich górnych partiach, drzewostany prawie jednowiekowe i świerkowe, powstałe z samosiewu na zrębach zupełnych, okazały się mało odporne na wiatro- i śniegołomy oraz na szkody od dymów i gazów przemysłowych. Dąży się tam do przebudowy takich drzewostanów w celu nadania im struktury lasu właściwej dla gospodarki grupowo-przerębowej. Ponieważ przebudowa odbywać się będzie stopniowo, wyróżniono 6 faz rozwoju nowej struktury. Założono 10 powierzchni próbnych w celu określania struktury tych faz na podstawie liczby osobników, powierzchni przekroju, zapasu i przyrostu masy. Podano w zestawieniach liczbowych i graficznych uzyskane dotychczas wyniki oraz omówiono możliwości samosiewu. (Streszcz. ros. i ang.). (L. Z.).

Autorzy analiz:

K.C. — prof. mgr K. Czereyski
L.J. — dr inż. L. Janson
L.Z. — mgr inż. L. Zieliński
P.S. — dr inż. P. Sumiński
S.K. — mgr inż. S. Kocięcki
W.B. — mgr inż. W. Brodzikowski
Z.S. — dr inż. Z. Sierpiński

Przegląd Dokumentacyjny zawiera jedynie niewielką część analiz dokumentacyjnych z zakresu leśnictwa. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych. Centralny Instytut Informacji Naukowo-Technicznej i

Ekonomicznej (w skrócie CIINTE Warszawa, Al. Niepodległości 188) przyjmuje zgłoszenia na prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowo-techniczną, jak i oddzielne jej działy lub poszczególne zagadnienia i tematy. Cena 1 karty dok. wynosi w prenumeracie 25 groszy. Dział Dokumentacji i Informacji Naukowo-Technicznej Instytutu Badawczego Leśnictwa, Branżowy Ośrodek Informacji, oraz CIINTE wykonują za zwrotem kosztów, fotokopie i mikrofilmy publikacji, objętych zarówno przeglądem dokumentacyjnym jak i kartami dokumentacyjnymi.